

stav byl znám obžalovanému, který vedl obchodní stránku podniku. Soud zjistil, že stěžovatel, ačkoli věděl, že jest neschopným platiti, nezažádal o zavedení vyrovnacího řízení nejpozději v červenci a srpnu 1925, kdy již o své insolvenční zcela nepochybně věděl, nýbrž dělal nové dluhy a platil staré a tím své věřitele poškodil. Rozsudek zjišťuje, že obžalovaný v září, říjnu a listopadu 1925 zaplatil staré dluhy v 17 případech (značnými částkami), uvádí pak ještě jiné případy a zjišťuje, že za značné částky činil nové dluhy tím, že přijal objednané zboží v sedmi případech v měsících listopadu a prosinci 1925, tedy dlouho po vědomosti o insolvenční. Poněvadž podle dalších zjištění rozsudku činilo předlužení firmy i jejího veřejného společníka ke dni 16. prosince 1925 podle zprávy vyrovnávacího komisaře 6,792.478 Kč 43 h při aktivech 9,630.660 Kč 31 h a celkovém zadlužení 16,423.138 Kč 74 h, a podle obsahu vyrovnání se dostalo věřitelům pouze 50% kvoty jejich pohledávek, usoudil první soud správně, že obžalovaný poškodil staré věřitele tím, že některým z nich po nabytí vědomosti o insolvenční vyplatil jejich pohledávky a tím zmenšil vyrovnávací kvotu pro druhé, nové pak tím, že se jim nedostalo úplného zaplacení. Těmito zjištěními jest úplně odůvodněn odsuzující výrok pro přečin podle § 486 čís. 2 tr. zák., vychází-li se z uvedeného výkladu skutkové podstaty přečinu.

Čís. 3145.

Ke skutkové podstatě přestupku opilství podle § 523 tr. zák. stačí, vykazuje-li čin spáchaný v nahodilém opilství na venek veškeré znaky určitého zločinu.

(Plenární usnesení ze dne 12. dubna 1928, č. pres. 186/27.)

Praxe nejvyššího soudu není jednotna v otázce, zda stačí ke skutkové podstatě přestupku opilství, vykazuje-li čin spáchaný v nahodilém opilství veškeré objektivní znaky určitého zločinu, či zda jest potřebí, by vykazoval veškeré znaky určitého zločinu jak po stránce objektivní, tak i subjektivní. Rozhodnutí Kr II 368/23 čís. sb. 1586, týkající se § 85 b) tr. zák., a neuveřejněné rozhodnutí Zm II 273/25, týkající se zločinu podle § 81 tr. zák., stojí přesně a jasně na stanovisku, že k přestupku podle § 523 tr. zák. stačí, vykazuje-li čin spáchaný v nahodilém opilství veškeré objektivní znaky určitého zločinu. Rozhodnutí Kr II 835/21 čís. sb. 879, týkající se zločinu podle § 81 tr. zák., rozhodnutí Zm I 364/26 čís. sb. 2589, týkající se krádeže a Zm II 186/26, čís. 529 sb. min. sprav., týkající se zločinu podle §§ 83 a 85 b) tr. zák., stojí však, hlavně poslední dvě, na stanovisku, že jest nutné, má-li býti skutek vykonaný v úplném a nahodilém opilství potrestán jako přestupek podle § 523 tr. zák., by v tomto stavu vykonaný čin vykazoval veškeré pojmové znaky zločinu, by tudíž pachatel měl i zločinnou vůli, t. j. vůli, nesoucí se k uskutečnění dotyčné skutkové podstaty, tuto vůli mu však nelze jako »zlý« úmysl přičítati proto, že si činu toho nebyl vědom, poněvadž se mu pro opilství nedostávalo způsobilosti rozpoznati čin ten jako bezprávný a zaříditi své jednání podle správného rozpoznání. Předpokla-

dem pro odsouzení pro přestupek podle § 523 tr. zák. jest též zjištění pachatelovy vůle, náležející k subjektivní skutkové podstatě dotyčného zločinu. Není potřebí zjišťovati vědomí pachatele, že páše zločin; kdyby tu bylo ono vědomí, přicházel by v úvahu zločin. Rozhodnutí Zm I 688/26 neobsahuje žádné zásady, nýbrž bylo jednáno o otázce té jen při poradě o použití § 290 tr. ř., jehož však nebylo použito. R o z h o d n u t í v í d e ň s k é h o n e j v y š š í h o s o u d u — pokud byla uveřejněna v úřední sbírce — stála ponejvíce na stanovisku, že subjektivní stránka přestupku podle § 523 tr. zák. jest vyčerpána tím, že pachatel, ač mohl předvídati možnost opilosti, přece se připravil požitím lihovin ve stav, v němž si nebyl vědom svého jednání. Tak zejména rozhodnutí 3725, pak 248, 526 a 3434 I. a II., zabývající se též pathologickou opilostí. Rozhodnutí ta spatřují v tom, že se obžalovaný opil, kulpu. Rozhodnutí 3644 (Ö. R. 12) týkající se zločinu krádeže spáchaného v opilství s ponecháním si věci odcizené po vystřízlivění — § 201 c) tr. zák. vyžaduje, by čin v opilosti spáchaný vykazoval zevně veškeré známky zločinu, --- 3701 (Ö. R. 47), týkající se v opilosti spáchaného odcizení krávy v domnělém omylu, 3800, pojednávající též o rozdílu mezi přestupky dle § 269 a) tr. zák. a § 523 tr. zák., a 4355, týkající se zločinu dle § 81 tr. zák., spáchaného v opilosti, stojí jasně a přesně na stanovisku, že ke skutkové podstatě přestupku dle § 523 tr. zák. stačí, vykazuje-li čin spáchaný v nahodilém opilství veškeré objektivní znaky určitého zločinu. Rozhodnutí č. 3307 stojí na stanovisku, že úplné opilství jest poruchou (Störung) vědomí, nikoliv vůle, která se opilstvím úplně neruší, spokojuje se však pouze s objektivními známkami činu. Rozhodnutí č. 4010, týkající se zločinu dle § 63 tr. zák., spáchaného v opilosti se zřetelem na válečnou medaili, a č. 4409, týkající se zločinu dle § 122 a) tr. zák., spáchaného v opilosti, nestojí již úplně na stanovisku, že ke skutkové podstatě přestupku dle § 523 tr. zák. stačí, vykazuje-li čin spáchaný v nahodilém opilství veškeré objektivní znaky určitého zločinu. V rozhodnutí čís. 4010 se totiž praví, že mohou býti pod ustanovení § 523 tr. zák. s hlediska § 63 tr. zák. podřaděny jen takové výroky, v kterých porušení úcty k císaři dochází výrazu objektivně jasně, jde-li však o výroky, které by porušovaly úctu k císaři jen, kdyby bylo prokazatelné, že pachatel je obmyšlel se zřetelem na osobu císařovu, tedy že takové výroky nemohou opodstatniti skutkovou podstatu § 523 tr. zák., poněvadž by zmíněná subjektivní známka odporovala stavu úplné opilosti. Rozhodnutí č. 4409 jde dále a prohlašuje, že § 2 c) tr. zák. nevylučuje úmyslné jednání nepřičetného, směřující k uskutečnění pojmových znaků trestního činu. Vyloučena jest prý jen přičitatelnost pro nedostatek možnosti určití vůli, nebo pro nedostatek rozvahy (Einsicht) k přičitatelnosti potřebné. Dlužno prý rozeznávati mezi úmyslem zlým, protiprávním, a úmyslem v obyčejném slova smyslu; není prý právně mylným, nerozumí-li se slovem »úmyslně« zlý úmysl dle § 1 tr. zák., avšak vědomí o způsoblosti rouhání, vzbuditi veřejné pohoršení, prý se nesnáší se stavem úplné opilosti. Z těchto rozhodnutí, týkajících se pouze verbálních deliktů, neodchyluje se rozhodnutí č. 4010 od zásady, že ke skutkové podstatě přestupku dle § 523 tr. z. stačí, vykazuje-li čin spáchaný v nahodilém opilství veškeré objektivní

znaky určitého zločinu, naproti tomu vyslovuje se v rozhodnutí čís. 4409, byť ne zcela přesně, názor, že dlužno přihlížeti i k subjektivní stránce činu, který jen z důvodu § 2 c) tr. zák. není trestán jako zločin.

V »Oesterreichische Rechtssprechung in Strafsachen« obírá se Löffler otázkou úmyslu při přestupku dle § 523 tr. zák. a dokazuje ve svých poznámkách nesprávnost rozhodnutí č. 3644 pod č. 12 a rozhodnutí č. 3701 pod č. 47 s poukazem na to, že kdyby stačilo, aby čin spáchaný v nahodilém opilství vykazoval veškeré objektivní znaky určitého zločinu, nevyvíňoval by pachatele při krádeži omyl v příčině okolnosti, zda jde o věc cizí. Pod čís. 177 a 479 Ö. R. obírá se Löffler neuveřejněnými rozhodnutími nejvyššího soudu vídeňského Kr I 281/10, Kr IV 1451/13 a Kr II 226/13 a vytýká jim jednak kompromisnost s oběma uvedenými hledisky, jednak směšování stránky objektivní se subjektivní. Pod čís. 433 Ö. R. uvádí Löffler neuveřejněné rozhodnutí nejvyššího soudu vídeňského Kr I 51/13, týkající se zločinu dle § 85 b) tr. zák., spáchaného v opilosti, jež se postavilo na stanovisko, že čin, jsoucí podkladem odsouzení pro přestupek dle § 523 tr. z., musí býti proveden s vědomím a vůlí, ježto by jinak nebyla naplněna skutková podstata zločinu, který jest předpokladem odsouzení pro přestupek dle § 523 tr. zák. Úplné opilství prý obsahuje zakalení nebo poruchu vědomí a vůle, avšak neruší jich úplně. Delikt dle § 523 tr. zák. jest prý obdobný s přestupkem dle § 269 a) tr. zák., kde se nedospělci nepřičítá zločinný úmysl pro nevyvinutou nebo zakalenou schopnost poznávání a vůle (wegen unentwickelten oder getrübbten Erkenntnis- und Willenvermögens). Rozhodnutí to, s nímž Löffler dle poznámek k čís. 433 Ö. R. úplně souhlasí, opírá se v podstatě o Löfflerův článek »Die Behandlung der in der Trunkenheit begangenen Delikte nach österreichischem Rechte« v č. 47, »Allgemeine österreichische Gerichtszeitung z r. 1906«, kde se dovozuje, že přestupek dle § 523 tr. zák. stanoví trest za kulposní opilství, že však zločin v tomto stavu spáchaný musí vykazovati též subjektivní skutkovou podstatu toho kterého zločinu. To prý nevylučuje okolnost, že podle § 2 tr. zák. čítá se opilství k důvodům zlý úmysl vylučujícím, neboť § 2. tr. zák. směšuje důvody, které vylučují zlý úmysl, protiprávnost a trestnost, s důvody, jež vylučují přičetnost, vždyť i šílenec a dítě mohou prý zločin obmýšleti. Proti tomuto Löfflerem v uvedeném článku a v poznámkách v Ö. R. zastávanému stanovisku obrátil se profesor Stoosz v článku »Unmündige und Vollberauschte« v V. svazku časopisu »Oesterreichische Rechtssprechung in Strafsachen« str. 58 a násl., kde dovozuje, že objektivní známkou opilosti jest — s vyloučením *actio libera in causa* — úmyslné nebo kulposní opití se a objektivní stav úplné opilosti, že k trestnosti jest však potřebí spáchaní činu, který by se pachateli mimo tento stav přičítal jako zločin, že úplná opilost jest těžké pomatení smyslů, kde si pachatel svého jednání není vědom, že tudíž § 523 tr. zák. úplně vylučuje zločinný úmysl, že pachatel v takovém stavu nemůže se jako přičetný rozmysliti a rozhodnouti (*bedenken und beschliessen*), a že, kdyby opilý měl uskutečniti objektivní a subjektivní podstatu, musil by si býti svého jednání vědom a nemohl by býti nepřičetným. Důsledkem toho vyžaduje prý § 523 tr. zák. jako podmínku trestnosti opilosti pouze čin pokud

se týče jednání, vykazující objektivní, t. j. vnější známky zločinu (str. 69—73). V témže článku dokazuje pak Stoosz úplnou rozdílnost přestupků podle §§ 269 a) a 523 tr. zák.

Pokud se týče ostatní literatury, jest uvést toto. Karl Stooss v »Lehrbuch des österreichischen Strafrechtes« z r. 1913, str. 474 vyžaduje pouze zevní stránku zlého činu. Kommentar zum österreichischen Strafrecht z r. 1927, vydávaný Dr. Altmannem, Jakobem, Höplerem, Losingem a Magrem, praví na str. 44., že opilost se tresce jako přestupek, jestliže se opilý dopustí činu, který se subjektivně jeví býti zločinem. Kalab »Nástin přednášek o trestním právu hmotném« uvádí na str. 36, že spáchání trestného činu (zločinu) jest objektivní podmínkou trestnosti a že nezáleží na tom, zda pachatel ve stavu opilství si byl vědom trestnosti svého jednání čili nic. Lamascch »Grundriss des Strafrechtes« 4. vydání, str. 26, vyžaduje k trestnosti podle § 523 tr. z. »zločinný výsledek«, což nasvědčuje tomu, že se spokojuje pouze zevními znaky zločinu. Herbst »Handbuch des österreichischen Strafrechtes« z r. 1876 str. 255, uvádí, že se tresce opilství, v němž byl spáchán čin, který by jinak tvořil zločin. Zda tímto činem má býti naplněna též subjektivní stránka zločinu, o tom se Herbst nevyslovuje. Janka »Das österreichische Strafrecht« z r. 1890, str. 89, spatřuje v činu, spáchaném v nahodilém opilství, kulposní jednání a praví, že rakouský trestní zákon jde dále a že tresce opilství, když v něm byl spáchán čin, jenž by jinak zakládal zločin. Dr. Eduard Liszt »Vorlesungen über die allgemeinen Lehren des materiellen Strafrechtes«, str. 121, prohlašuje přestupek dle § 523 tr. zák. za delikt sui generis, kterým se trestá opilství a který vyžaduje jen čin, který by o sobě byl zločinem v užším slova smyslu. Že by měl mít tento čin i subjektivní známky zločinu, nepraví. Finger »Das Strafrecht« z r. 1912, str. 313, uvádí, že stylisace § 236. a § 523. tr. zák. připouští různý výklad (ist nicht eindeutig), že spáchání zločinu jest subjektivním předpokladem potrestání pro opilost, že dlužno zjistiti, zda se pachatel dopustil činu, který by se mu krom opilství přičítal jako zločin. Tím se soudci ukládá nerozluštitelná úloha, ježto k objektivní skutkové podstatě určitého činu patří též moment vůle; objektivní skutková podstata nevyčerpává se v zevních událostech. Prušák »Rakouské právo trestní, část všeobecná« str. 75, vyžaduje vůli zločinnou, kterou však vzhledem k § 2. c) tr. zák. nelze pachateli přičítati jako zlý úmysl. Miřička: Trestní právo hmotné« — litografované přednášky, všeobecná část, str. 32 — žádá ke skutkové podstatě § 523 tr. zák., by tu byly i příčině činu v opilosti spáchaného i subjektivní skutkové znaky zločinu, zejména úmysl, jinak prý by byl trestným i ten, kdo omylem v opilosti vzal místo vlastní věci cizí věc v ceně větší než 200 Kč, a žádá dále, by opilost byla zaviněná. Theodor Rittler »Grundriss des österreichischen Strafrechtes von Lammasch« na str. 87—88 sdílí stanovisko Löfflerovo, avšak podle předmluvy str. VI. Rittler výslovně uvádí, že ona stať není dílem Lammaschovým, nýbrž že jest jeho — Rittlerovým — doplňkem.

Náš trestní zákon ze dne 27. května 1852 jest podle uvozovacího patentu pouze poněkud pozměněným a doplněným trestním zákonem

ze dne 3. září 1803 a dlužno proto při výkladu § 2 c) a § 523 tr. zák. přihlídnouti též ke stylisaci tohoto zákona a ke komentátorům Jennulovi a Kudlerovi, kteří stáli u jeho kolébky. § 2. c) tr. zák. z r. 1803 má stejné znění jako § 2. c) tr. zák. z r. 1852 až na to, že tam nejsou citovány §§ 236 a 523 tr. zák. § 3. téhož zákona o těžkých policejních přestupcích má stejné znění jako § 236. nyní platného trestního zákona. § 267. zákona z r. 1803 o těžkých policejních přestupcích zní rovněž stejně jako § 523 našeho trestního zákona, až na to, že se tam necituje § 236 tr. zák. J e n n u l l »Das österreichische Kriminalrecht« na str. 139. praví: »V druhém případě — t. j. kde pachatel svou opilost zavinil — nemůže sice podle svého obsahu (dem Inhalte nach) zločinný čin býti přičítán jako zločin, poněvadž si za tohoto stavu pachatel svého činu nebyl vědom a před tím jeho úmysl k tomu nesměřoval; avšak přece zasluhuje lehkomyšlná opilost sama, když vede k takovým činům, potrestání podle § 267. II. díl tr. zák. K u d l e r »Erklärung des I. Abschnittes des Strafgesetzes über schwere Polizeübertretungen« 6. vydání z r. 1850 zabývá se touto otázkou na str. 45 a násl. a praví na str. 46, že se přičítá pachateli, jedná-li v úplné a nahodilé opilosti, ne čin objektivně zločinný, nýbrž opilost. Za úplné opilství prohlašuje stav, kde je použití sil rozumových a smyslových zrušeno (aufgehoben). Na str. 460 požaduje tím větší trest za opilství, čím horší následky mělo libovolné (willkürliche) jednání pro jiné. Jak plyne z toho, co uvedeno, jest literatura svorná v tom, že § 523 tr. zák. tresce opilství přivozené buď úmyslně — ovšem bez ohledu na čin v něm spáchaný — nebo kulposně, n i k o l i v š a k č i n v o p i l s t v í s p á c h a n ý, který by se pachateli krom opilství přičítal za zločin. Též judikatura — až na rozhodnutí nejvyššího soudu v Brně Zm I 364/26 a Zm II 136/26 — stojí na stanovisku, které ostatně odpovídá i marginálním rubrikám §§ 523 a 524 tr. zák. »trest za opilství« a »trest za zastaralé opilství«.

K rozluštění otázky dané plenárnímu senátu, jest nutno předeslati, že podle § 1. tr. zák. za úmyslný dlužno považovati čin, při němž pachatel výsledek si představil, jej na mysli měl, a jej chtěl, t. j. proň se rozhodl. Mimo tento přímý úmysl uvádí § 1. tr. zák. ještě další složitější formy úmyslu, totiž když pachatel úmyslně předsevezme nebo opomene něco, z čeho to, co povstalo, obyčejně povstává neb alespoň snadno povstati může. Zákon pak označuje takový úmysl za zlý, jestliže to, co pachatel chtěl, ač si výsledek toho představoval nebo představití mohl, bylo zlem spojeným se zločinem, t. j. činem zákonem zapovězeným. Aniž je třeba blíže se zabývati teoretickým výkladem § 1. tr. zák. a hlavně povahou úmyslu přímého a nepřímého a eventuálního, pojmy v teorii dosti spornými, — přece lze dospěti podle toho, co uvedeno, k tomu: 1. že § 1. tr. zák. vyslovuje jasně slovy »woraus das Uebel, welches dadurch entstanden ist, gemeiniglich erfolgt oder doch leicht erfolgen kann« zásadu výsledčnosti jednání, která pak se táhne celým trestním zákonem, činíc trest za vinu i kulpu závislým na velikosti a tíži výsledku činu nebo opomenutí, 2. že při pojmu úmyslu zákon zdůrazňuje jednak pojem představy nebo její možnosti (»das Uebel ... geradezu bedachtet — das Uebel ... gemeiniglich erfolgt oder doch leicht erfolgen kann«), jednak i pojem vůle (beschlossen). Jest tudíž

zlý úmysl pojmem psychologicky složitějším. V § 2. tr. zák. jsou uvedeny důvody vylučující zlý úmysl a dlužno připustiti, že stylisace jeho není příliš vhodnou, neboť se v něm uvádějí okolnosti viny pro poruchu mysli nebo dočasné porušení vědomí pachatelova vylučující (§ 2 a-c) tr. zák.) zároveň s důvody jinými (§ 2 d-g tr. zák.), pro které se zločin nepřičítá nebo vylučuje. Z této stylisace nelze však dovozovati obdobnost přestupku podle § 269. a) tr. zák. a podle § 523 tr. zák., neboť ze stylisace a doslovu §§ 2 d), 237, 269 a) tr. zák. jasně plyne, že se tresce čin a že se tudíž vyžaduje k potrestání pro přestupek podle § 269 a) tr. zák. naplnění nejen objektivní, nýbrž i subjektivní skutkové stránky toho kterého zločinu (strafbare Handlungen, welche nach ihrer Eigenschaft Verbrechen wären), a že čin ten nepřičítá se jako zločin jen pro nedospělost pachatelovu.

Jak již uvedeno, § 523. tresce opilství, nikoli však zločin v něm spáchaný. Vychází-li se z těchto hledisek, dlužno přisvědčiti názoru, že ke skutkové podstatě přestupku podle § 523 tr. zák. stačí, vykazuje-li čin spáchaný v nahodilém opilství na venek veškerý znaky určitého zločinu. Než bude přistoupeno k bližšímu odůvodnění tohoto názoru, dlužno se obíratí tím, co uvádějí jeho odpůrci na odůvodněnou svého mínění, že musí býti naplněna též subjektivní podstata zločinu, jsoucího předpokladem pro potrestání podle § 523. tr. zák. Löffler vytýká, že zásada, že pro opilství má býti potrestán již ten, jenž vykoná čin, vykazující pouhé objektivní známky zločinu, mohla by vésti při strohém provádění k dosti krutým důsledkům, a poukazuje (rovněž Miřička a Prušák) zejména na to, že za krádež by se musilo považovati jednání, kde pachatel v domnění, že jde o jeho vlastní věc, přisvojil by si věc cizí. Vytýká tudíž, že by byl trestán ten, kdo jednáje v omylu věcném, nedopouští se trestného činu. Omyl jest nedostatek správné představy (Bedenken), totiž nesouhlas představy se skutečností. Omyl jest v podstatě chybným úsudkem, a předpokládá tudíž možnost činnosti úsudečné; tam, kde tato je vyloučena, nelze mluvit o omylu. Úplné opilství vylučuje nebo zmenšuje ve značné míře, jak i Löffler připouští, úsudečnou činnost. Zákon v § 2. c) pak praví, že pachatel, jemuž čin nemá býti přičítán pro opilství, musí se ocitati v takovém úplném opilství, v němž si není svého činu vědom. Důsledkem toho není možno mluvit u opilého o omylu v pravém slova smyslu; mohlo by se nejvýše mluvit o tom, že omyl byl opilostí zaviněn, že člověk, jenž by se třeba jinak nebyl býval mýlil, zmýlil se následkem opilosti, ale i tehdy jest jasno, že zapříčinil čin v opilosti spáchaný. Poškozený neuvažuje, zda mu bylo způsobeno zlo, — které zevně se jeví býti zločinem, — úmyslně či neúmyslně, neb jaký byl úmysl pachatelův. Poškozený kvalifikuje čin podle zevních, proň hmatatelných následků a pociťuje jej jako zákonem zapovězený zásah do své právní sféry. Podle toho, co postihlo poškozeného, tedy dle výsledku dlužno posuzovati čin a jeho trestnost. Opilý způsobil zlo a jest proto pro opilost trestný. Úplně opilý, jenž si není vědom svého jednání, nemůže se, jak plyne již z povahy jeho duševního stavu a z pojmu úplné opilosti, omylem vůbec hájiti, vždyť si nemohl býti svého jednání vědom a omyl předpokládá vědomí. Löffler uvádí pro své mínění ještě jiné případy: opilý zakopne, upadne za-

máčkne dítě nebo rozbije drahocennou věc. Než tu stačí poukázati na to, že zakopnutí a pád nejsou prostředky, které by již zevně se jevily jako činy, jimiž se přivozuje zabití člověka nebo poškození věci. Zakopnutí a pád nejsou nikterak výrazem nějaké vůle i u člověka střízlivého, nýbrž jsou toj skutečnosti, které i zevně se jeví nahodilými, a schází tedy objektivní podstata. Jennull na str. 139 prohlašuje za úplné opilství stav, kde užívání rozumu a smyslů jest nemožným. Podobně Kudler na str. 45. prohlašuje opilství za stav, kde užívání rozumu a smyslů jest zastaveno »gehemmt«. Kdyby se mělo požadovati ke skutkové podstatě přestupku podle § 523 tr. zák., by čin v opilství spáchaný, jsoucí předpokladem trestnosti, vykazoval též subjektivní známky zločinu, stalo by se používání § 523 tr. zák. téměř nemožným. Máme-li na zřeteli, co zákon a jeho komentátoři považují za stav úplné opilosti, tedy by soudce nemohl nikdy dospěti k přesvědčení, že pachatel měl — hlavně při kvalifikovaném zločinném úmyslu — možnost obsáhnouti svými smysly celý skutkový děj. To by vedlo k velkým nesrovnalostem. Tak na příklad úplně opilý pachatel hodil by kamenem po šoferovi rychle jedoucího automobilu a jeho jednání by mělo v zápětí poranění šoféra na ruce, puštění volantu, převrnutí automobilu a smrt osob v automobilu jedoucích. V tomto případě bylo by sotva možno, vycházějíc z pravé podstaty úplné opilosti; obžalovanému dokázati vědomí, že ohrožuje život lidí, a jeho čin by zůstal pak beztrestný; naproti tomu by byl potrestán pro přečin dle § 335 tr. zák. šofér, jenž, sednuv opilý k volantu, přivodil pro svou opilost těžké poranění nějaké osoby. Tyto nesrovnalosti by odporovaly přímo duchu i smyslu zákona a byly by jen důsledkem mínění, zastávaného Löfflerem, které jest v praxi neproveditelným a odporuje doslovu zákona a úmyslu zákonodárcovu.

K bližšímu odůvodnění názoru, že ke skutkové podstatě přestupku dle § 523 tr. zák. stačí, vykazuje-li čin spáchaný v nahodilém opilství na venek veškeré znaky určitého zločinu, uvádí se ještě toto: Ač dlužno trestní zákon v neprospěch pachatelův vykládati způsobem omezujícím, pokud možno jen z doslovu zákona, přece lze výklad jednotlivých ustanovení považovati za správný jen tehdy, souhlasí-li s úmyslem a vůlí, na něž lze souditi ze zákona jakožto celku; smysl jednotlivých ustanovení určuje se celkem zákona a postavením (Stellung) jednotlivého ustanovení, které zaujímá v systému (Finger: »Strafrecht« z r. 1912 I., str. 258). Má tudíž vliv na výklad zákona i historický vývin a nazírání zákonodárce na ten který trestní skutek. »Grundriss des österreichischen Strafrechtes«, zpracovaný podle Lammasche Rittlerem, praví, že novější směr v příčině výkladu učí, že soudce při výkladu zákona nemá se pouze tázati, co zákonodárce skutečně chtěl, nýbrž co mohl rozumně chtít. Z toho plyne důsledek, že zajisté zákonodárce neobmýšlel, co by bylo v praxi skoro neproveditelným, a co by, jak Finger správně dovozuje, soudce stavělo před úlohu těžko řešitelnou a nazírání prostých lidí nepochopitelnou. Náš trestní zákon jest založen na Feuerbachově teorii tak zvaného psychologického donucení (Jennull: Das österreichische Kriminalrecht, str. 4, 8, 13, 19). Předmětem zločinu jest právní řád. Zločin porušuje právním řádem chráněné zájmy lidské společnosti a státu a právní statky jednotlivců. Účelem trestního práva jest zabrániti tomu

porušování. Chrání se tudíž i podle našeho trestního zákona právní sféra společnosti, státu, náboženských společností atd., nebo jednotlivých členů této společnosti proti zvlášť. Jen v několika málo případech chrání se výjimečně i zájem pachatelův, na př. §§ 338, 386 tr. zák. Rovněž § 524 tr. zák. stihá zastaralé opilství i v zájmu pachatelů, kteří pracují na střeších a lešení. Bylo by nemyslitelným, že by zákon, jenž chrání v § 524 tr. zák. i zájem opilcův, nemínil chrániti co nejvydatněji společnost proti nebezpečím vznikajícím jí z opilosti. Tomu by tak bylo, kdyby žádal pro trestnost opilosti, aby čin v ní spáchaný, jako zločin se jeví, musil naplňovati též subjektivní náležitosti zločinu. Že úmysl zákonodárcův nebyl takový, tomu nasvědčují uvedené vývody Jennullovy a Kudlerovy, které obsahují právní a filosofické názory tvůrců trestního zákona z roku 1803 a 1852. Náзору tomu nasvědčuje také již uvedená, v našem trestním zákoně se jeví snaha trestati podle výsledku činu. Tato snaha vychází zřejmě najevo z toho, že § 523 tr. zák. promíjí se potrestání pro opilost, byl-li v opilosti spáchán čin, tvořící skutkovou podstatu přečinu neb přestupku, tedy zla menšího, k němuž rovněž jako ke zločinu často se vyhledává těchže subjektivních náležitostí. Kdyby byl zákon požadoval subjektivní náležitosti zločinu, jsoucího podkladem potrestání pro opilství, nebyl by zajisté vypustil z potrestání i tyto případy. Zákon slovy § 236 tr. zák. »die sonst Verbrechen sind« míní naznačiti jen velikost zla pocházejícího z činu opilcova, tedy jaksi objektivní měřítko trestnosti. Kudler praví na str. 406 svého komentáře výslovně »ist überdies die Uebeltat grässlicher Art, d. i. geeignet einen hohen Grad des sinnlichen Abscheues zu erwecken . . . , dann folgt die Gesetzgebung gewissermassen nur der strengen Ahndung fordernden Stimme des Publikums, wenn sie die Trunkenheit mit vorzüglicher Strenge bestraft«.

Jak bylo již podotčeno, nejdůležitější součástí výkladu trestních zákonů jest slovní výklad zákona. V tomto případě přichází v úvahu slovní výklad §§ 2 c), 236 a 523 tr. zák., jež dlužno považovati za celek, ježto jeden na druhý odkazuje. Všechna tato ustanovení mluví o činu (Handlung), tedy o zevní stránce lidského jednání. Slovo »Handlung« a »handelt« užívá trestní zákon tam, kde nelze určité činění ke skutkové podstatě nutné konkretisovati, kde k témuž cíli vedou různá jednání, na př. při zločinech podle §§ 87, 152 tr. zák. atd., nebo kde zákon uvádí normy povšechné, na př. § 8 tr. zák. Zákon však vždy slov těch (»Handlung« a »handelt«) užívá jen k označení zevnější činnosti, což vychází z toho, že k vyznačení subjektivní stránky doplňuje slova ta slovy »aus Bosheit« (§ 87 tr. zák.), nebo »in der Absicht« (§§ 134, 152 tr. zák.), neb »um« (§ 81 tr. zák.), neb »absichtlich« (§ 144 tr. zák.), neb »der Bösgesinntheit« (§ 8 tr. zák.). Již z toho vychází najevo, že §§ 236 a 523 tr. zák. mají na mysli pouze jednání, která na venek tvoří skutkovou podstatu zločinu a která jsou pocítována jako zločin tím, jenž činem tím byl postižen. Avšak hlavní důraz dlužno klásti na slovní výklad § 2 c) tr. zák. a to na slova »in welcher der Täter sich seiner Handlung nicht bewusst war«, která se vztahují jak na opilství (Berausung), tak i na jiné pomatní smyslů (Sinnenverwirrung). Těmi slovy zákon vyjadřuje, že duševní funkce, totiž představa (Bedenken)

a vůle (beschliessen), jsou buď úplně zrušeny nebo ve značné míře se slabeny. Z toho dlužno usuzovati, že zákon míní slovy těmi naprosto vyloučiti zlý úmysl v jeho psychologickém smyslu, neboť kdo jest ve stavu pominutí smyslů, jemuž zákon klade zcela na roveň opilost, nemůže býti schopen tak složitého duševního pochodu, jaký se požaduje k subjektivní podstatě zločinu. Slova § 236 tr. zák. »sonst Verbrechen sind« dlužno vykládati jen v souvislosti s § 2 c) tr. zák., na nějž též § 523 tr. zák. poukazuje. § 2 c) tr. zák. však vylučuje zlý úmysl a z poukazu naň a ze slov »Handlungen« dlužno míti za to, že § 523 tr. zák. slovem »sonst« a poukazem na § 2 c) tr. zák. míní vysloviti a vyslovuje, že k činu, který jest podkladem odsouzení pro přestupek podle § 523 tr. zák., stačí objektivní skutková podstata tohoto činu, jevícího se zevně jako zločin.

Čís. 3146.

Tisková novela (zákon ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n.).

Podle § 18 tisk. nov. může soud za podmínek tam uvedených, odsoudí-li obžalovaného, upustiti od jeho potrestání; toto arbitrní rozhodnutí kmetského soudu lze napadati pouze odvoláním; za ně jest považovati opravné podání bez ohledu na jeho označení a formální úpravu; není-li tu důvodů devoluce podle § 296 tr. ř., jest k vyřízení onoho opravného prostředku podle § 294 tr. ř. příslušným vrchní zemský soud.

(Rozh. ze dne 13. dubna 1928, Zm I 475/27).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací usnesl se v neveřejném zasedání postoupiti opravný prostředek obžalovaného, označený jako zmatečná stížnost, proti rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 19. května 1927, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle § 6 zák. ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n., jakožto odvolání příslušnému k jeho vyřízení vrchnímu zemskému soudu v Praze. Zemskému trestnímu soudu v Praze uložil, by spisy předložil vyšší stolici k rozhodnutí.

Důvody:

Obžalovaný opověděl proti rozsudku zmatečná stížnost a odvolání. Provedl pak námitky proti rozsudku opravným spisem, jež nadepsal »zmatečná stížnost« a v němž se číselně dovolává důvodů zmatečnosti podle § 281 čís. 5, 9 b) a 11 tr. ř. V úvodu svého opravného spisu praví, že napadá rozsudek v jeho odsuzující části a navrhuje, by bylo zmateční stížnosti vyhověno, napadený rozsudek byl v odsuzující své části zrušen a věc byla odkázána na soud prvé stolice k opětovnému projednání a rozsouzení, in eventum pak by byl rozsudek v napadené části změněn v ten smysl, že se upouští ve smyslu § 18 tisk. nov. od potrestání obžalovaného, a že je soukromý obžalobce povinen v tom i onom případě nahraditi náklady na trestní řízení, vzešlé po smírčím roku ze dne 23.